

สมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข¹ Cultural Competency of Nursing Students from Nursing College under The Ministry of Public Health¹

รุ่งนภา จันทรา² สุทธนันท์ กัลกะ³ อติญาณ์ ศรีเกษตริน⁴ ดาราวรรณ รongเมือง⁵ รัชยานภิศ รัชตะวรรณ⁶
Runghana Chantra² Suthanan Kunlaka³ Atiya Sarakshetrin⁴ Darawan Rongmuang⁵ Rattayanaphit Ratchathawan⁶

¹งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสมาคมศิษย์เก่าพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข

¹Research granted by the Nurse Alumni Association of the Ministry of Public Health

²วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี ³วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ

⁴วิทยาลัยพยาบาล พระจอมเกล้าจังหวัดเพชรบุรี ⁵วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี

⁶วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช

²Boromarajonani College of Nursing, Suratthani ³Boromarajonani College of Nursing, Bangkok

⁴Prachomklao College of Nursing, Petchaburi ⁵Province Phrapokkloa Nursing College

⁶Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Sri Thammarat

Corresponding author: Runghana Chantra; Email: runghapac64@gmail.com

Received: 14 January 2019 Revised: 20 October 2019 Accepted: 21 March 2020

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 345 คน สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วนในแต่ละวิทยาลัย รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และส่วนที่ 2 แบบประเมินตนเองเกี่ยวกับสมรรถนะทางวัฒนธรรม มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์ครอนบาค เท่ากับ .82 และแบบประเมินความรู้ด้านวัฒนธรรมธรรมที่มีค่า คูเดอร์-ริชาร์ดสัน เท่ากับ .73 นำข้อมูลที่ได้หาค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา พบว่านักศึกษาพยาบาลมีค่าเฉลี่ยระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (mean=3.29, SD=.32) สำหรับด้านความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมพบว่านักศึกษาร้อยละ 50.72 มีระดับความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง และร้อยละ 35.94 อยู่ในระดับต่ำ ผลที่ได้จากการวิจัยจะนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมในการปฏิบัติพยาบาล ที่สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมของผู้รับบริการต่อไป

คำสำคัญ: การศึกษาพยาบาล; สมรรถนะทางวัฒนธรรม; นักศึกษาพยาบาล

Cultural Competency of Nursing Students from Nursing College under The Ministry of Public Health¹

Rungnapa Chantra² Suthanan Kunlaka³ Atiya Sarakshetrin⁴ Darawan Rongmuang⁵ Ratthayanaphit Ratchathawan⁶

¹Research granted by the Nurse Alumni Association of the Ministry of Public Health

²Boromarajonani College of Nursing, Suratthani ³Boromarajonani College of Nursing, Bangkok

⁴Prachomklao College of Nursing, Petchaburi ⁵Province Phrapokkloa Nursing College

⁶Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Sri Thammarat

Corresponding author; Rungnapa Chantrae-mail; runnapac64@gmail.com

Received: 14 January 2019 Revised: 20 October 2019 Accepted: 21 March 2020

Abstract

This research was descriptive research aims to study the cultural competency among nursing students in 3rd year and 4th year from nursing college under The Ministry of Public Health. The sample were 345 nurse students, selected by a stratified random sampling across the nursing college under MOPH. Data were collected using a self-reported questionnaire to obtain data about personal data, perceived cultural competence, and cultural understanding. While the questionnaire of perceived cultural competence reported its Cronbach's coefficient alpha of .86, the questionnaire of cultural understanding reported its KR-20 of .73. Data were analyzed using descriptive statistic. The finding reveals that nurse students reported a moderate level of culture competence (mean=3.29, SD=.32). Regarding cultural understanding, furthermore, 50.72% of nurse students reported a moderate level of cultural understanding, and 35.94 % of those reported a low level. The findings of this study might be utilized as basic information for teaching, so that the cultural competency of the nursing students could be promoted as congruent with the cultural contexts of patients who come to receive health services from the patients.

Keywords: nursing education; cultural competency; nursing students

ความเป็นมาและความสำคัญ

การศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรพยาบาลที่สามารถให้บริการสุขภาพกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคมอย่างต่อเนื่อง และให้การดูแลเป็นองค์รวมทั้งทางกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ ตั้งแต่ก่อนเกิดจนตาย ภายใต้บริบทสังคมของผู้รับบริการ เมื่อผู้รับบริการอยู่ในสังคมใดสังคมนั้นจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมต่าง ๆ รวมทั้งแบบแผนทางสุขภาพ ดังนั้นพฤติกรรมและแบบแผนทางสุขภาพจึงเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงกัน และมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างเป็นพลวัตแตกต่างกันในแต่ละสังคมวัฒนธรรม และความเจ็บป่วย (illness) ของผู้รับบริการที่มาจากสังคมและวัฒนธรรม ของตนเอง ก็จะส่งผ่านสู่การตอบสนองต่อความเจ็บป่วย การแสวงหาวิธีการรักษาและการดูแลสุขภาพจึงผ่านวัฒนธรรมของสังคมเหล่านั้น โลเนอเจอร์¹ จึงได้เสนอแนวคิดการดูแลทางวัฒนธรรม (cultural care) ของพยาบาลว่า การดูแลผู้ป่วยต้องสอดคล้องตามความต้องการตามเชื้อชาติและวัฒนธรรมของผู้ป่วย โดยการวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่าง ๆ ทั้งหมดที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพหรือการเจ็บป่วยของบุคคลในบริบทสังคมวัฒนธรรมนั้น ดังนั้นระบบการจัดการศึกษาพยาบาลจึงมีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนให้ผู้เรียนพยาบาลมีการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเชิงวัฒนธรรม การบริการสุขภาพในวัฒนธรรมที่หลากหลาย และจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสมรรถนะทางวัฒนธรรมเพื่อให้การบริการพยาบาลสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการที่อยู่ในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม การพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตพยาบาล ต้อง สามารถปฏิบัติ การพยาบาล และการผดุงครรภ์แก่ผู้ใช้บริการทุกกลุ่มวัยได้อย่างเหมาะสมกับบริบททางสังคม วัฒนธรรมของผู้ใช้บริการ และใช้หลักภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ มีความรู้ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบททางสังคม ดำรงส่งเสริม ค่านิยม และวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตชุมชน มีวิจรรย์ญาณ ในการเลือกรับวัฒนธรรมที่หลากหลายมีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ เป็นตัวอย่างที่ดีด้านสุขภาพ แสดงออกอย่างเหมาะสมกับบุคคล กาลเทศะ มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความรู้และทักษะในการติดต่อสื่อสาร ประสานงานอย่างเหมาะสม²

สมรรถนะทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับนักศึกษาพยาบาลในการให้การพยาบาลผู้รับบริการที่มีความต่างทางวัฒนธรรม ในต่างประเทศมีการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการดูแลต่างวัฒนธรรมที่สอดคล้องเนื้อหาในการสอนระดับปริญญาตรี และได้บรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับสมรรถนะทางวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาในหลักสูตร³ ส่วนการศึกษาในประเทศไทย มีการศึกษาสมรรถนะทางวัฒนธรรมในบางประเด็น เช่น การรับรู้ สมรรถนะทางวัฒนธรรมในกลุ่มนักศึกษา อาจารย์ และพยาบาลประจำการ⁴⁻⁶ และมีบางสถาบันการศึกษาริเริ่มที่จะพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะทางวัฒนธรรมในวิชาชีพทางสุขภาพ แต่พบว่าผลการศึกษาทั้งหมดยังขาดการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ³ อย่างไรก็ตามสถานศึกษาทางการพยาบาล ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับบริบทของผู้ใช้บริการ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์การสอนที่เน้นสมรรถนะทางวัฒนธรรมทางการพยาบาลอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนทั้งหลักสูตร⁷ ทั้งวิธีการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรม และการประเมินผลระดับของสมรรถนะทางวัฒนธรรม

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า แนวคิดการพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรมของ แคมพินฮา-บาโคทเป็นที่นิยมนำมาใช้มากที่สุด⁸ ทั้งนี้เพราะแนวคิดดังกล่าวเน้นสมรรถนะทางวัฒนธรรมของผู้ให้บริการโดยตรง มีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน คือ 1) ด้านการตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม (cultural awareness) 2) ด้านองค์ความรู้ทางวัฒนธรรม (cultural knowledge) 3) ด้านทักษะทางวัฒนธรรม (cultural skill) 4) ด้านปฏิสัมพันธ์ เชิงวัฒนธรรม (cultural encounter) และ 5) ด้านความปรารถนาที่จะมีสมรรถนะวัฒนธรรม (cultural desire) เน้นการจัดกระบวนการพัฒนาเพื่อให้เกิดสมรรถนะทางวัฒนธรรมโดยรวมอย่างน้อยต้องมีในระดับขั้นของการมีสมรรถนะทางวัฒนธรรม (cultural competent) จนถึงระดับของการใช้สมรรถนะทางวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (cultural proficient) ต่อมา มีการปรับองค์ประกอบเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านการตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม 2) ด้านการมีความรู้ทางวัฒนธรรม 3) ด้านการมีทักษะทางวัฒนธรรม⁵ ซึ่งเป็นการปรับในลักษณะบูรณาการทำให้มีความเข้าใจง่ายและกระชับเหมาะกับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาล

วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยได้ทำการบูรณาการศาสตร์ทางการพยาบาล (professional meaning) ศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เกี่ยวกับผู้ใช้บริการ (client meaning) เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้ให้บริการบนพื้นฐานของความเอื้ออาทรและบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์เพื่อตอบสนองความต้องการของระบบสุขภาพของชุมชนและระบบสุขภาพของประเทศ จึงต้องให้การดูแลบุคคลต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อลดผลกระทบและแก้ไขปัญหาทางด้านสุขภาพและสังคม รวมทั้งตอบสนองปัญหาและความต้องการบุคลากรในพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งการเรียนการสอนที่เน้นสมรรถนะทางวัฒนธรรมจะมีส่วนช่วยให้ผู้ให้บริการมีความรู้ ความเข้าใจถึงวัฒนธรรม วิถีชีวิตของผู้รับบริการที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนาและบริบทความเป็นอยู่ เมื่อปฏิบัติการพยาบาลทำให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ และมีความเข้าใจในการติดต่อสื่อสารกัน ผู้รับบริการจะได้ปฏิบัติตามคำแนะนำได้ถูกต้อง ในขณะเดียวกันในการจัดการเรียนการสอนที่ระบุถึงคุณค่าถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมแต่ทั้งนี้ยังขาดการประเมินผลที่สะท้อนถึงสมรรถนะของผู้เรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม และเกิดการตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ที่หลากหลาย เพื่อให้นักศึกษา มีทักษะทางวัฒนธรรมเพื่อนำสู่สมรรถนะทางวัฒนธรรมแก่นักศึกษาพยาบาล ดังนั้นการศึกษาศมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข จะช่วยให้ผู้ที่มีหน้าที่การจัดการศึกษาได้รับทราบว่าการศึกษาศมรรถนะทางวัฒนธรรมอยู่ระดับใด หากประเมินแล้วพบว่าสมรรถนะทางวัฒนธรรมด้านใดอยู่ระดับต่ำจะนำไปสู่การสร้างแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาศมรรถนะทางวัฒนธรรมเป็นการจัดการเรียนรู้ให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีความสามารถในการให้การพยาบาลแบบองค์รวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ แก่ผู้รับบริการที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดังนั้นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถดูแลสุขภาพผู้รับบริการได้อย่างสอดคล้องกับวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงได้ใช้กรอบแนวคิดการดูแลสุศึกษาที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของ แคมป์เบล-บาโค^๑ เป็นแนวคิดที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรมของพยาบาลเพื่อให้เข้าถึงวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้รับบริการ ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ (1) การตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม (cultural awareness) (2) การมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม (cultural knowledge) (3) การมีทักษะเกี่ยวกับวัฒนธรรม (cultural skill) (4) ความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม (cultural encounter) และ (5) การมีความปรารถนาที่จะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรม (cultural desire)

ระเบียบวิธีศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 1,835 คน เหตุผลที่เลือกประชากรเป็นนักศึกษาพยาบาลกำลังศึกษา

อยู่ในชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 เนื่องจากเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการพยาบาลผู้ป่วยมาแล้ว คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามาเน่ (Yamane, 1973) เนื่องจากทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยกำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 329 คน เพื่อป้องกันการสูญหายของกลุ่มตัวอย่างจึงเพิ่มอีกร้อยละ 5 รวมทั้งสิ้น 345 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยการคำนวณตามสัดส่วนในแต่ละวิทยาลัย ซึ่งจำแนกแต่ละภูมิภาคคือภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่สามารถเป็นตัวแทนของนักศึกษาพยาบาลได้อย่างเหมาะสม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปประกอบด้วย ชั้นปี ศาสนา เกรดเฉลี่ย อาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง การมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวข้องกับการดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม

ส่วนที่ 2 แบบประเมินตนเองเกี่ยวกับสมรรถนะทางวัฒนธรรมของประณีต ส่งวัฒนา และคณะ^๖ ที่พัฒนามาจากแบบประเมินสมรรถนะทางวัฒนธรรม IAPCC-R ของ Campinha-Bacote^๗ และผู้วิจัยจะทำการเพิ่มเติมเนื้อหาบางส่วนเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของการจัดการศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งจะประเมินสมรรถนะทางวัฒนธรรม 4 ด้าน คือ (1) ด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม จำนวน 10 ข้อ เป็นการถามเกี่ยวกับความเข้าใจ จำแนก แยกแยะ รวมทั้งความตระหนักทางวัฒนธรรมทั้งต่อตนเองและผู้อื่น (2) ด้านทักษะเกี่ยวกับวัฒนธรรม จำนวน 11 ข้อ เป็นการถามเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้รับบริการที่มีภูมิหลัง ความเชื่อทางวัฒนธรรมที่แตกต่าง สามารถประเมินความเชื่อและคุณค่าทางวัฒนธรรมได้ (3) ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรม จำนวน 10 ข้อ เป็นการถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่มีต่อเพื่อนร่วมห้อง ผู้คนในสังคม การสื่อสารกับผู้รับบริการ และการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้รับบริการที่มีวัฒนธรรมต่างกัน และ (4) ด้านความปรารถนาที่จะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรม จำนวน 10 ข้อ เป็นการถามเกี่ยวกับแรงผลักดัน ความตั้งใจของตนเองที่จะอยู่ร่วม และให้บริการกับผู้ที่มีวัฒนธรรมต่างจากตนเอง แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบ Likert scale ระดับ 1-4 ซึ่งมีความหมายดังนี้

- 4 หมายถึง ท่านเห็นด้วย/ ตระหนักกับข้อความนั้นอย่างยิ่ง
- 3 หมายถึง ท่านเห็นด้วย/ตระหนักกับข้อความนั้น
- 2 หมายถึง ท่านไม่เห็นด้วย/ ตระหนักกับข้อความนั้น
- 1 หมายถึง ท่านไม่เห็นด้วย/ ไม่ตระหนักอย่างยิ่ง

จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ด้านทักษะ เกี่ยวกับวัฒนธรรม ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรม และด้านความปรารถนาที่จะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรม มาหาค่าเฉลี่ยและนำค่าเฉลี่ยมาพิจารณาโดยพิจารณาช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

- ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึง มีสมรรถนะทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับต่ำ
- ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.34-3.66 หมายถึง มีสมรรถนะทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง
- ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.67-5.00 หมายถึง มีสมรรถนะทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับสูง

สำหรับด้านความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเป็นรายการประเมินตนเองเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม จำนวน 15 ข้อ เป็นการถามเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของวัฒนธรรม อิทธิพลต่อการปฏิบัติทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน หลักการสื่อสารวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยให้คะแนนแบบตอบถูก ให้ 1 คะแนน และ ตอบผิด จะได้ 0 คะแนน รวม 15 คะแนน มีการแปลคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าร้อยละ 60 (9 คะแนน) หมายถึง มีสมรรถนะทางวัฒนธรรมด้านความรู้ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่างร้อยละ 60-80 (9-12 คะแนน) หมายถึง มีสมรรถนะทางวัฒนธรรมด้านความรู้ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 80 (12 คะแนน) หมายถึง มีสมรรถนะทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปหาค่าความเที่ยงด้วยวิธีของสัมประสิทธิ์ครอนบาค (Cronbach Coefficient) ได้เท่ากับ .82 และแบบวัดความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมหาค่าความเที่ยงด้วยวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 ได้เท่ากับ .73

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยนำโครงการวิจัยเข้าที่ประชุมของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสราษบุรีธานี ได้รับหมายเลขจริยธรรมเลขที่ 2018/03 เมื่อผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการพิทักษ์กลุ่มตัวอย่างโดยการจัดทำหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย (informed consent form) ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย การรวบรวมข้อมูล และระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งชี้แจงสิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ให้ผู้ให้ข้อมูลทราบ ผู้ให้ข้อมูลสามารถถอนตัวจากการวิจัยได้ทันทีที่ต้องการโดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ข้อมูลที่ได้จะถูกได้รับการปกปิดและจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวมและนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น รวมทั้งจะทำลายข้อมูลทันทีหลังจากได้รายงานวิจัยที่แล้วเสร็จอย่างสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาพยาบาลในแต่ละวิทยาลัย ประสานงานกับอาจารย์ผู้รับผิดชอบการเก็บข้อมูลวิจัยในแต่ละวิทยาลัยเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการตอบแบบสอบถาม และรวบรวม และตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้อง พร้อมข้อมูลมาวิเคราะห์ผลการวิจัยตามวิธีทางสถิติต่อไป เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง 1 กุมภาพันธ์ 2561 – วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าสถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ผลการศึกษา

พบผลการศึกษา ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาล ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 90.78 คน กำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 51.59 และ 48.41 ตามลำดับ นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 95.39 นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 4.61 มีเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.01-3.50 คิดเป็นร้อยละ 45.53 ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ 29.11 โดยผู้ปกครองจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 38.04 มีรายได้มากกว่า 25,000 บาท/เดือน ร้อยละ 30.84 ลักษณะครอบครัว

เป็นครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 70.03 มีสมาชิกในครอบครัวจำนวน 4 คน ร้อยละ 33.14 เคยมีประสบการณ์การดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม ร้อยละ 67.72

2. ระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

2.1 เมื่อจำแนกเป็นระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมโดยรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินตนเองเกี่ยวกับสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข โดยรวมและรายด้าน

สมรรถนะทางวัฒนธรรม	Mean	SD	แปลผล
ด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม	3.27	.37	ปานกลาง
ด้านทักษะทางวัฒนธรรม	3.22	.31	ปานกลาง
ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรม	3.29	.31	ปานกลาง
ด้านความปรารถนาที่จะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรม	3.40	.30	ปานกลาง
ภาพรวม	3.29	.32	ปานกลาง

จากตาราง 1 พบว่า สมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (Mean=3.29, SD=.32) เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านคือด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ด้านทักษะทางวัฒนธรรม ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรม และด้านความปรารถนาที่จะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (Mean=3.27, SD=.37; Mean=3.22, SD=.31; Mean=3.29, SD=.31, Mean=3.40, SD=.30) เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ และระดับความรู้ด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข .32

ข้อความ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความรู้ด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรมระดับต่ำ	124	35.94
ความรู้ด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรมระดับปานกลาง	175	50.72
ความรู้ด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรมระดับสูง	46	13.33

จากตารางพบว่า ความรู้ด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล สังกัดวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 50.72 รองลงมาอยู่ระดับต่ำคิดเป็นร้อยละ 35.94 และระดับสูงคิดเป็นร้อยละ 13.33

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละความรู้ด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข จำแนกเป็นรายข้อ

ความรู้ด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรม	ถูก n (%)	ผิด n (%)	ไม่ทราบ n (%)
1. วัฒนธรรมเป็นแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม	23 (6.67)	313 (90.72)	9 (2.60)
2. ความแตกต่างทางด้านสีผิวของชนชาติต่าง ๆ เป็นความแตกต่างทางด้านชีวภาพที่ทำให้เกิดความแตกต่างด้านวัฒนธรรม	158 (42.20)	174 (50.43)	13 (3.77)
3. ความแตกต่างทางด้านสถานที่เกิดของแต่ละคนเป็นความแตกต่างทางด้านชีวภาพที่ทำให้เกิดความแตกต่างด้านวัฒนธรรม	46 (13.33)	255 (73.91)	42 (12.17)
4. อิทธิพลจากวัฒนธรรมอื่นทำให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีในสังคมไทย	285 (82.61)	60 (17.39)	-
5. ผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม หมายถึง ผู้รับบริการที่เป็นแรงงานต่างด้าว	232 (67.25)	101 (29.27)	12 (3.48)
6. สมรรถนะทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ในทุกคน	18 (5.22)	301 (87.25)	26 (7.54)
7. การรวมกลุ่มของประเทศในอาเซียนทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมมากขึ้น	20 (5.80)	317 (91.88)	8 (2.32)
8. การรวมกลุ่มของประเทศในอาเซียนทำให้พยาบาลไทยต้องมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมมากขึ้น	18 (5.12)	322 (93.33)	5 (1.45)
9. การรวมกลุ่มของประเทศในอาเซียนทำให้พยาบาลไทยจำเป็นต้องมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมด้านการสื่อสารมากขึ้น	8 (2.32)	322 (93.33)	15 (4.35)
10. ผลกระทบของการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่หลากหลายทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคม	180 (52.17)	100 (28.99)	65 (18.84)
11. การพยาบาลเป็นการให้บริการภายใต้วัฒนธรรมของผู้รับบริการ	310 (89.56)	35 (10.14)	-
12. หลักการสื่อสารในสังคมที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมคือ การสื่อสารแบบสองทาง โดยการฟังด้วยความเข้าใจที่เป็นมิตร	19 (5.51)	321 (92.04)	5 (1.45)
13. วัฒนธรรมการรับประทานอาหารแบบสุก ๆ ดิบ ๆ เป็นสาเหตุของการเกิดปัญหาสุขภาพในสังคมไทย	271 (78.55)	74 (21.45)	-
14. ความเชื่อทางด้านศาสนา จะทำให้มีประเด็นขัดแย้งทางวัฒนธรรมมากที่สุด	200 (57.97)	145 (42.03)	-
15. การหลีกเลี่ยงการขัดแย้งทางวัฒนธรรมคือ การพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรมมากที่สุด	61 (17.68)	259 (75.07)	25 (2.25)
Mean = 34.02, SD= 3.02			

จากตาราง พบว่า ความรู้ด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล สังกัดวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ความรู้ด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรมที่ตอบถูกมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ การพยาบาลเป็นการให้บริการภายใต้วัฒนธรรมของผู้รับบริการ คิดเป็นร้อยละ 89.56 รองลงมาคือ อิทธิพลจากวัฒนธรรมอื่นทำให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีในสังคมไทย คิดเป็นร้อยละ 82.61 และวัฒนธรรมการรับประทานอาหารแบบสุก ๆ ดิบ ๆ เป็นสาเหตุของการเกิดปัญหาสุขภาพในสังคมไทย คิดเป็นร้อยละ 78.55

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยอภิปรายตามระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ดังนี้

ระดับสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมในแต่ละด้านเกือบเท่า ๆ กัน โดยด้านความปรารถนาที่จะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมมีคะแนนสูงสุด รองลงมาคือด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรม ด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม และด้านทักษะทางวัฒนธรรมตามลำดับ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิต ชั้นปีที่ 3 และ ชั้นปีที่ 4 และส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์การดูแลผู้รับบริการต่างวัฒนธรรม ทำให้นักศึกษามีความเข้าใจถึงวัฒนธรรม วิถีชีวิตของผู้รับบริการที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนาและบริบทความเป็นอยู่ ถึงแม้ว่าเนื้อหาสาระหรือกิจกรรมการเรียนการสอนภาคในเรื่องการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมไม่ได้จัดขึ้นอย่างเฉพาะเจาะจง^{4,6} และการจัดการเรียนการสอนพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข มีแนวทางร่วมกันในการพัฒนาอัตลักษณ์บัณฑิต คือ “บริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์” โดยส่งเสริมนักศึกษาให้มีความรู้ และทักษะการให้บริการโดยเคารพศักดิ์ศรีของผู้รับบริการ เข้าใจทุกข์ของผู้ป่วย รวมทั้งความสามารถในการเข้าใจถึงความแตกต่างของผู้ป่วยแต่ละบุคคล คำนึงถึงแบบแผนความคิดและความเชื่อที่แตกต่างกัน โดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง การให้บริการสุขภาพกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม ต้องให้การดูแลอย่างเป็นองค์รวมทั้งทางกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ แตกต่างกับการศึกษาของเยาวชนดี สุวรรณาคะ และคณะ¹⁰ ที่พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยการรับรู้สมรรถนะทางวัฒนธรรมในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาของเยาวชนดี สุวรรณาคะ และคณะ¹⁰ ได้รับการพัฒนาอย่างมีแบบแผน โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสะท้อนคิดรวมถึงมีอาจารย์ผู้มีเทศปฏิบัติให้เห็นเป็นแบบอย่างในการดูแลตามสถานการณ์จริง เมื่อนักศึกษาฝึกภาคปฏิบัติ และตามข้อเสนอแนะของประณีต ส่งวัฒนา⁸ กล่าวว่าสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลโดยรวมอย่างน้อยต้องมีในระดับขั้นของการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรม (cultural competent) จนถึงระดับของการใช้สมรรถนะทางวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (cultural proficient) และสอดคล้องกับตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมได้¹¹

เมื่อพิจารณารายด้านผลจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมด้านตระหนักรู้ของนักศึกษาพยาบาลฯ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่มีความตระหนักในเรื่องการเข้าใจความเท่าเทียมกันในสังคม และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รองลงมาคือ เข้าใจความแตกต่างระหว่างผู้รับบริการที่มีความคิด/ความเชื่อแตกต่างกัน และสามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างผู้รับบริการที่มีความคิด/ความเชื่อ แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาให้ความสำคัญในเรื่องความเท่าเทียมกัน เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เข้าใจความแตกต่างทั้งเรื่องความคิด/ความเชื่อของผู้รับบริการ ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดการเรียนการสอนพยาบาลมีการสอดแทรกเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วย โดยคำนึงถึงสิทธิ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ส่งเสริมให้มีความเข้าใจในผู้อื่น บริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ภายใต้ปรัชญาและแนวคิดของการพยาบาลแบบเอื้ออาทร¹¹ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลมีรูปแบบ

การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะทางวัฒนธรรม โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในวิถีชีวิตของผู้รับบริการที่มีความหลากหลาย ทางเชื้อชาติ ศาสนา และบริบทความเป็นอยู่ รวมถึงต้องตระหนักถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม จะได้เกิดความเข้าใจกันทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ⁴

สมรรถนะทางวัฒนธรรมด้านทักษะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลฯ อยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษามีความตระหนักในเรื่องการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลัง/ชาติพันธุ์ ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมของผู้รับบริการ สามารถประเมินผู้รับบริการที่มีภูมิหลัง ชาติพันธุ์ ที่หลากหลาย หรือแตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่ และเลือกกิจกรรมการพยาบาลได้ตามความเหมาะสม สอดคล้องกับวัฒนธรรมของผู้รับบริการ แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความสามารถในการรวบรวมข้อมูล การประเมินผู้รับบริการ และวางแผนการพยาบาลได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับวัฒนธรรมของผู้รับบริการ ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษาประสบการณ์เรียนรู้ในคลินิก หรือในชุมชน การเรียนรู้ที่ฝึกการเข้าใจมนุษย์ ทักษะการฟัง การตัดสินใจ วิเคราะห์สถานการณ์ ทั้งหมดดังกล่าวเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการประเมินความแตกต่างทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับไลเนอเจอร์¹ ที่ได้เสนอแนวคิดการดูแลทางวัฒนธรรม ของพยาบาลว่า การดูแลผู้ป่วยต้องสอดคล้องตามความต้องการตามเชื้อชาติ และวัฒนธรรมของผู้ป่วย โดยพยาบาลจะต้องสามารถวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพหรือการเจ็บป่วยของบุคคลในบริบทสังคมวัฒนธรรมนั้น เพื่อการบริการสุขภาพในวัฒนธรรมที่หลากหลาย

สมรรถนะทางวัฒนธรรมด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลฯ อยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษาส่วนใหญ่อาสาเข้าไปดูแลให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการที่มีความเชื่อที่แตกต่างจากตนเอง รองลงมาคือ รู้สึกสบายใจ เวลาที่ต้องปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการที่มีความเชื่อแตกต่างจากตนเอง และอาสาให้ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพแก่ผู้รับบริการที่เป็นแรงงานต่างด้าวได้ แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีพื้นฐานวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ที่ต่างจากตนเอง สามารถให้การดูแลผู้รับบริการที่มีความเชื่อแตกต่างจากตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ให้บริการที่มีความต่างทางวัฒนธรรมในชุมชนและคลินิก และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนคิดเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการต่างวัฒนธรรม³ ทำให้นักศึกษามีความกล้าที่จะอาสาเข้าไปดูแลให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการที่มีความแตกต่างไปจากตนเอง

สมรรถนะทางวัฒนธรรมด้านความปรารถนาที่จะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล อยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษาส่วนใหญ่สัญญากับตนเองว่าจะดูแลผู้รับบริการโดยไม่เลือกชนชั้น วรณะ และความเต็มใจที่จะดูแลผู้รับบริการที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากตน และความเต็มใจที่จะดูแลผู้รับบริการที่มาจากหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งความปรารถนาที่จะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นการพัฒนาที่สูงสุด สะท้อนให้เห็นความสามารถของนักศึกษาการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นที่มีวัฒนธรรมที่ต่างตนเองออกไป นอกจากนี้เรียนรู้วัฒนธรรมจากพยาบาล ผู้ป่วย และญาติในคลินิก ก็เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้นักศึกษามีความปรารถนาที่จะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรม และความรู้ด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล สังกัดวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข อยู่ในระดับปานกลาง ตอบถูกมากที่สุดคือ สมรรถนะทางวัฒนธรรมทางการพยาบาลเป็นการให้บริการภายใต้วัฒนธรรมของผู้รับบริการ รองลงมาคือ อิทธิพลจากวัฒนธรรมอื่นทำให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีในสังคมไทย และวัฒนธรรมการรับประทานอาหารแบบสุก ๆ ดิบ ๆ เป็นสาเหตุของการเกิดปัญหาสุขภาพในสังคมไทย แสดงให้เห็นว่านักศึกษา มีความรู้ในการให้บริการผู้รับบริการที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม รับรู้ว่าวัฒนธรรมทำให้เกิดการพัฒนาที่ดีของสังคมไทย ตลอดจนมีความเข้าใจในพฤติกรรมที่เกิดจากวัฒนธรรมและทำให้เกิดปัญหาสุขภาพ สอดคล้องกับการศึกษาในกลุ่มผู้บริหารการพยาบาลและพยาบาลประจำการโรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่พบว่า มีความปรารถนาที่จะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรม และความรู้ด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง¹²

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1. ควรมีการอบรมให้ความรู้กับนักศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมกับการดูแลผู้รับบริการเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม และเกิดการตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลายนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล

2. จัดทำหลักสูตรเสริม หรือปรับวิธีการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาโดยเริ่มได้ตั้งแต่ชั้นปีต้น ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนและการอยู่ร่วมกันของชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเพื่อให้นักศึกษามีการเรียนรู้ มีความเข้าใจในวัฒนธรรมที่หลากหลายและสามารถแก้ไขปัญหาทางด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อใช้ในการพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ด้านทักษะเกี่ยวกับวัฒนธรรม ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรม และด้านความปรารถนาที่จะมีสมรรถนะทางวัฒนธรรม

References

1. Leininger M. Qualitative research methods in nursing. Orlando (FL): Grune & Stratton. 1984.
2. Nursing Council. Ministry of Public Health Minutes of the nursing competency determination Profession that corresponds to the health reform on May 3, 2008. (in Thai).
3. Songwanthana P. Nursing education management in cultural diversity. At the 2008 academic conference, nursing for life balance in multiculturalism Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, on 14–15 August 2008, at the Grand Ballroom, BP Grand Hotel, Hat Yai District, Songkhla Province. (in Thai).
4. Jirarode A. Study of cultural competency of lecturers and students in faculty of nursing, Thammasat University, *tujournal*, 2015;23(6):1006–22(in Thai).
5. Songwanthana P, Hirunchunha S, Sangchan H, Petpichetchian W, Khampalikit S. (2009). Curriculum development to promote cultural competencies of nursing students Research report, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, Songkhla.2009. (in Thai).
6. Siriphan S, Tohkani D, Tohkani M. Cultural competency of nursing students in three southern border provinces of Thailand, *Princess of Naradhiwas University Journal*, 2009;1(1):1–11. (in Thai).
7. Siriphan S, Songwanthana P. Teaching methods for enhancing cultural competency of nursing students based on theoretical concepts of Campinha–Bacote. *Princess of Naradhiwas University Journal*, 2014,6(1); 146–57. (in Thai).
8. Songwanthana P. Nursing research across cultures: research concepts and issues. *Thai Journal of Nursing Council*, 2014;29(4):5–21. (in Thai).
9. Campinha–Bacote, J. A model and instrument for addressing cultural competence in health care, *J. Nurse. Education*, 1999;38(5):203–7.
10. Suwannaka Y, Sosome B, Chaowaing K. The developmental model for enhancing cultural competences of nurse instructors and bachelor nursing students, *Journal of Nursing* 2016;34(4);161–74.

11. Office of the Permanent Secretary Ministry of Public Health. Details of the curriculum .Bachelor of nursing science program course update 2560. Copies of documents. 2018. (in Thai).
12. Mansiri P, Srijakkot J. Cultural competency of nurse administrators and staff nurses in regional hospitals being under the ministry of public health. Journal of Nursing and Health Care 2016;33(2) :168–75.(in Thai).